

per renunciationem illam factam a mandante, id ignorante procuratore.

35 Si tamen Canonici alteri potestatem eligendi dederunt, & postea ipsi eligant, hæc electio præferetur electioni factæ a compromissario id ignorante. Sic Panorm. cap. in casu, de elect. quod (inquit) Courr. 29. num. 11. licet dubium sit, nam Innoc. ibi contrarium dixit: at concedi potest, cum ibi non tam sit reprobanda variatio, licet in casu d. Clem. 1. de renunciat.

36 Tandem hæc inferitur, quod si Petrus dedit literas Paulo, in quibus dabat potestatem procuratori, ut Romæ renunciaret beneficium in favorem dicti Pauli, si Paulus in itinere recipiat literas ab alio, & ab ipso Petro, per quas constat iam Petrum revocasse mandatum, & misisse literas revocationis ad suum procuratorem Romam, si Paulus sit diligens, & accedat Romam, & præfentur procuratori literas mandati, & taceat literas, per quas sibi constat revocasse, & sic procurator in ipsum renunciet, valebit renunciatio; quia non dum revocatio erat intimata procuratori, vel ei, in cuius manibus facienda erat revocatio; quod requiritur iuxta dicta. Sic Nauarr. in addit. ad lib. 1. consil. quas ponit post librum 5. tit. 9. de renunciat. consil. tenio.

De simonia in beneficiorum permutatione.

DVBIVM XXXVII.

An commutare beneficium cum beneficio sit simonia.

1 Si prima conclusio. Commutatio beneficiorum facta absque autoritate superioris, est simonia. Patet, quia ut talis prohibetur, cap. qualitum. & cap. cum olim, de rerum permut. quare tantum est de iure Ecclesiastico hæc simonia, ut habes late supra dub. 24.

2 Nota, quod aliqui limitant conclusionem, nisi beneficia sint in eadem Ecclesia, & sine oneretur enim possunt autoritate propria permutari. Sic glossa dicto cap. quæsum, verbo Episcopus, Innoc. ibi, Hostiens. ibi, licet dicat tutius esse oppositum; & post factum tenent idem Angel. verbo Permutatio, num. 4. Immo Clement. unica, de rerum permut. n. 8. licet ante factum dicant, non esse consulendum.

3 At merito hæc limitationem reiiciunt alij, cum textus indistincte loquantur. Sic Rebuff. praxi benefic. tit. de denotat. n. 92. Panorm. d. cap. quæsum, sine, & ibi Anton. n. 6. Ioannes de Lignano dicta Clem. unica. Atm. verbo Beneficium, n. 74. Tab. verbo Beneficium, 3. quæst. 15. Syluest. permutatio 2. quæst. 1.

4 Secundo nota fallere conclusionem, quando agitur tantum de proprietate: cum duo Episcopi litigant super aliqua Ecclesia, cui debeat subicij; quia sic potest fieri permutatio, ut vnus vniam, alter alteram sibi subiectam habeat. Secus, si ageretur, ut talis in tali beneficio reciperetur, vel irritaretur, quia fieri non potest sine autoritate superioris. Sic Syluest. ea quæst. 1. Angel. num. 3.

5 Secunda conclusio. Autoritate superioris licitum est commutare vnum beneficium pro alio. Sic habetur expressè dicto cap. quæsum, & docent omnes. Idem habetur cap. unico, de rerum permutat. in 6.

Nota primo, quod resignatio, & permutatio & beneficiorum potest etiam fieri, possessione nondum habita, quia ante possessionem per collationem acquiritur ius in re. Sic Archid. Dominicus, Ioan. Andreas, cap. penult. de præbend. in 6. Mandosius de signat. gratia, tit. de resign. §. de resignatioe. Immo Clement. unica, de rerum permutat. num. 9.

Secundo nota, quod intelligitur conclusio, 7 quando quis non habet ius ad rem in beneficio, sed ius in re: nam si habens ius ad rem, commutatur illud ius cum habente beneficium: vel duo habentes ius ad rem per regressum, accessum, præsentationem, electionem, optionem, vel aliam nominationem, commutarent adinuicem etiam autoritate Episcopi, esset simonia. Patet, quia iure tantum permittunt, permutari beneficia sua, id est, in quibus habent ius in re, ut patet ex cap. unico, de rerum permut. in 6. Sic tenent Federicus, & Rota, ut refert, ac sequitur Francus ibi num. 1. & ibi Ioan. Andr. Nauarr. summa Lat. cap. 23. num. 100. corol. 3. Ludouic. Lopez 1. p. instrum. noni, cap. 299. fol. 904. Panorm. cap. cum olim, de rerum permutat. num. 4. & ibi Anton. num. 6. Immo Clement. unica, de rerum permutat. num. 18. Syluest. Permutatio 2. quæst. 13. dicto 9. D. Ant. 3. part. tit. 15. cap. 3. §. 1. q. 10. Nauarr. lib. 5. consil. tit. 3. de simon. consil. 22. Rebuff. praxi tit. de permut. num. 23. Hinc

8 Inferitur primo, quod duo habentes expectantias a Papa nequeunt ad inuicem autoritate Episcopi commutare; cum quia tantum habent ius ad rem: tum etiam, quia gratia illa est personalis, & sic non excedit personam, cui conceditur, cap. si cui, de præbend. in 6. Sic Panorm. Immo, D. Anton. notabili 2. citati; & Federicus ibi citatus, Syluest. permutatio 2. quæst. 8. Angelus verbo permutatio, num. 8.

Secundo inferitur quomodo intelligatur id, 9 quod dicit Syluest. referens Innoc. & Host. verbo renunciatio, q. 6. dicto 3. nempe non esse simoniam, si quis renunciet literas Apostolicas ad beneficium, commutans cum beneficio: intelligitur enim (ne sibi, & veritati contradicat) quando literæ non sunt ad beneficium vacaturum, sed literæ, in quibus datur illi beneficium; iam enim habet ius in re per collationem Pontificis, & tantum deest possessio. Sic docti iuniores.

An verò quando duo litigant super beneficio, 10 liceat commutare id ius pro beneficio, habes supra dub. 33. num. 3. vers. secundo modo.

Tertio inferitur non posse Episcopum beneficium meum commutare, ut detur beneficium alterius meo amico; quia textus d. cap. unico, dicit, sua beneficia permutare volentes; & sic tantum potest Episcopus præstare autoritatem, quando duo inter se commutant beneficia. Sic Francus eo cap. unico, de rerum permut. in 6. n. 3. & Ioan. Andreas, Federicus, & communis, ut refert, & sequitur Nauarr. dicto consil. 22.

Quarto inferitur, quod is, qui intra certum tempus tenetur dimittere beneficium, non potest illud permutare: tum quia id beneficium non est omnino suum; tum etiam, quia si permutaret, non censetur dimittere; ut si Papa dispenseret cum aliquo ad duo curata, modo intra annum dimittat alterum. Sic Rebuff. referens Rotam praxi benefic. tit. de dispensat. ratione atque num. 8.

An verò curatus, qui non promouetur intra annum, & sic tenetur finito anno dimittere curatum, 11 possit

possit in fine anni permutare, dixi supra lib. 2. c. 2. de benef. dub. 22.

14 An verò incapax beneficii, ut illegitimus, vel qui non est naturalis in Hispania, si ex dispensatione obtineat beneficium, possit illud permutare, dixi supra lib. 2. cap. 1. de accept. person. dub. 8.

15 Quind inferitur quod beneficia, que sunt vnita, vel extincta, & suppressa post mortem ea habentium, non possunt permutari; quia ea vacare absolute non possunt. Sic Archid. Gambarus, Petrus de Vbal. quos refert, & sequitur Perez lib. 1. ordinat. tit. 6. l. 3. sine, Francus cap. unico, de rerum permutat. in 6. num. 4. vbi subdit, statim ac renunciatur, causa permutacionis vacare, & sic si post vacationem debebat manere vnitum, vel suppressum, sic manebit.

16 Sexto inferitur, quod etiam beneficium, quod est vnitum in vita possidentis, non potest permutari; quia postquam est vnitum, non est amplius beneficium, sed membrum eius, cuius vnitum, nec dicitur vacare. Sic Rebuff. praxi benefic. tit. de vicario perpetuo, num. 18. & subdit n. 19. & 20. quod si quando resignatur, fuit ignarus illius vnitionis, potest postea ad illud redire, per cap. si beneficia, de præbend. in 6. Panor. & Felin. cap. cum venerabilis, de rerum permutat. si verò sciuerit, non potest.

17 Septimo inferitur, quod qui non habet ius in beneficio, ut si illud simoniace adeptus est, &c. non potest illud permutare: quare si permutat, non acquirit ius in alio beneficio, quia licet Episcopus poterit illi conferre beneficium simpliciter, at non contulit, nisi ex causa permutacionis, que omnino inualida fuit, cum beneficium non suum in alium transfuderit. Et de hoc est expressa regula 39. Cancellarie, vbi dicitur quod in permutacionibus beneficiorum neuter permutantium ius acquirit, nisi quilibet ipsorum ius haberet in beneficio per ipsum resignatum: & sic tenet D. Anton. 3. part. 15. cap. 3. §. 1. quæst. 7. & Federicus, cuius est illa quæstio, Francus cap. unico, de rerum permutat. in 6. num. 17. vbi multos refert. Sylu. Permutatio 3. quæst. 13. dicto 6. Rebuff. praxi, tit. de permut. num. 9.

18 Tertia conclusio. Autoritate Prælati potest commutari beneficium cum prælimonio, vel hospitali, si hospitale detur Clerico in titulum beneficii (quod quando contingat, habetur Clem. quia contingit, de relig. homib. §. vt autem 3) secus quando datur laico. Sic glossa Clem. unica, de rerum permutat. vers. beneficia, & ibi Immo num. 6. Syluest. permutatio 2. quæst. 11. D. Anton. 3. part. tit. 15. c. 3. §. 1. q. 11. & Federicus, cuius est illa quæstio. Et similiter dicit Syluest. cum Federico posse commutari cum beneficio hospitali, quando confertur Clerico ut bono viro, quia tunc est titulus Ecclesiasticus, nec vendi potest sine simonia. At idem Syluest. ibi quæst. 13. dicto 9. tenet contrarium cum Lapos; quia non permittitur commutatio beneficii ad quodcumque aliud spirituale, sed beneficii cum beneficio.

Sed quid dicendum de beneficio dato in commendam? Quidam dicunt non posse commutari cum beneficio, quia beneficium in commendam non est cultu dicitur. Sic Immo Clem. unica, de rerum permutat. num. 23. & Lignano, quem ibi refert; & Ioan. Franciscus, quem refert Rebuff. vbi infra; immo Panor. cap. cum olim, de rerum permutat. num. 3.

dubitat, quod duo beneficia commendata possint ad inuicem commutari: nisi (inquit) autoritate eius, qui commendauit.

Quarta tamen conclusio sit. Bene potest commenda beneficii permutari cum beneficio. Ratio, quia commenda est titulus canonicus, ut dixi supra lib. 2. cap. 1. de accept. person. dub. 8. Sic dicit forte esse verum Syluest. permutatio 2. quæst. 13. dicto 11. & eodem modo id dicit D. Anton. 3. part. tit. 15. c. 3. §. 1. quæst. 11. & Federicus, cuius est illa quæstio. Idem Ruceus, quem refert, ac sequitur Rebuff. praxi benefic. tit. de commenda, num. 53. vbi addit, etiam autoritate ordinarij hoc fieri posse.

Hinc fit à fortiori habentes duo beneficia commenda posse adinuicem permutare; & habentes duo beneficia manualia, a quibus possunt pro libito raueri. Sic dicunt forte esse verum Syluest. Diu. Anton. Federicus in 4. conclus. citati.

Quinta conclusio. Habens plura beneficia potest ea commutare cum habente vnum. Sic Ioan. Andr. cap. unico, de rerum permutat. in 6. & cap. cum venerabilis, de except. & alij, quos refert, ac sequitur Mandosius de signat. gratia, tit. permutaciones, & permutatio. Quod sic intelligi debet, si ad retinendum illa plura beneficia erat necessaria dispensatio Papæ, cum dispensatio sit personalis, & sic non transeat de persona in personam, erit necessaria licentia Papæ; si verò sufficiebat Episcopi, lat erit licentia Episcopi. Sic Francus eo cap. unico, num. 18. vbi alios refert. Idem Sylu. permutatio 2. quæst. 13. dicto 8. D. Anton. 3. part. tit. 15. cap. 3. §. 1. quæst. 9. & Federicus, cuius est illa quæstio. Rebuff. infra n. 40. 41.

Nota, quod si permutans beneficium habeat alia beneficia, non debet de eis facere mentionem, secundum aliquos, & sic tenet D. Anton. proxime citatus, quæst. 11. & Federicus, cuius est illa quæstio. At verius est, debere, quando, si superior hoc sciret, verisimiliter dubitaret, an vellet facere. Sic Syluest. Permutatio 2. finis; & alij viri docti. Et quando sit coram Papa, tenet, ac tutius, & de qualitatibus beneficiorum Rebuff. praxi tit. de permut. num. 34.

DVBIVM XXXVIII.

Quis sit superior, cuius autoritate debet fieri permutatio beneficiorum.

Mandosius de signat. grat. tit. permutaciones, §. penult. dicit hodie non posse fieri, nisi autoritate Papæ per motum proprium Pij Quinti anno 1567. Idus Augusti, qui incipit. Officium, vbi aliter factæ commutationes annullantur. Sed in eo motu proprio non id verum Papa in perpetuum, sed donec (inquit) per nos illarum admittendarum modus præscriptus fuerit. Et postea anno sequenti 1568. Kalendis Aprilis edidit alium motum proprium, qui incipit, Quanta Ecclesie, vbi reuocat in hoc priorem motum proprium, & dicit, quod possint ordinarij admittere renunciations causa permutacionis, quæ canonicis sanctionibus permittuntur: & sic remittit id ad ius commune. Quare videndum est, quid iure communi circa hoc statutum sit. Et de vtroque motu proprio mentionem fecimus supra dub. 36.

Ideo dico primo. Prælati, cuius licentia potest fieri permutatio beneficiorum, est is, ad quem collatio talis beneficii pertinet: & sic Episcopus id potest

potest circa beneficia, quae ad eius collationem pertinent. Patet ex cap. *quasi sum, de verum permutat.* vbi dicitur id posse Episcopum, & c. *unicus, eodem tit. in 6.* explicatur hoc, quando ad Episcopum pertinet collatio eorum beneficiorum; & docent omnes, & sic Extraug. Benedicthi XI. quae incipit, *Datum*, definitur non posse Episcopum, quando beneficia Papae referantur: & sic decimum est à Rota, vt refert Gregor. Lopez l. 2. *versic. Noualdria, tit. 6. part. 5.*

3 Immo idem est, quando ad Episcopum pertinet tantum confirmatio, modò interueniat consensus Collatorum. Sic gloss. *cap. unico, de verum permutat. versic. collationem*, Ioan. Andreas ibi. Syluest. *Permutatio, 2. quest. 2.* Angel. *verbo, permutatio, n. 6.* Tabien. *Beneficium, 3. quest. 14.* & similiter requiritur consensus patronorum. An verò si hic consensus non accedat, valeat permutatio, dicam infra, vbi de simonia in iure patroni.

4 Secunda conclusio. Non tantum hoc potest Episcopus, sed etiam quilibet Praeclatus habens iurisdictionem, quae Episcopalem. Sic tenet lex *2. tit. 6. part. 5.* & ibi Gregor. Lopez *versic. del Perlado, Panorm. dicto cap. quasi sum, num. 4.* Immo Clement. *unica, de verum permutat. num. 10.*

5 Tertia conclusio: Si Episcopus permutet cum Capitulo, requiritur auctoritas Archiepiscopi, *cap. 1. de reb. Eccles. non alien.* Si verò permutet cum aliis, fat est consensus Capituli sui. Sic refertur Hostiensis tenet Syluest. *Permutatio, num. 5.*

6 Quarta conclusio. Quando collatio beneficij pertinet ad Episcopum cum Capitulo, requiritur consensus vtriusque. Sic Syluest. *verbo, Permutatio, 2. quest. 2.* Angelus *verbo, permutatio, num. 5.*

7 Quinta conclusio. Capitulum, sed vacante, potest praestare auctoritatem commutationi beneficiorum, quando collatio beneficij spectat ad Capitulum, & Episcopum; quia tunc sede vacante deuoluitur collatio ad Capitulum, *cap. unico, ne sede vacante, in 6.* At verò, quando collatio pertinebat ad solum Episcopum, non potest; quia non succedit in hac iurisdictione. Sic Tabiena. *beneficium, 3. quest. 14.* Arnil. *verbo Beneficium, num. 72.* Glossa Clement. *unica, de verum permutat. versic. conferantur.* Imola ibi *num. 11.* & *cap. finali, eodem tit. num. 30.* vbi Anchar. *num. 17.* Syluester *permutatio 2. quest. 2.* Angel. *verbo, Permutatio, num. 5.* & similiter dicunt Glossa, & Imola *eo num. 11.* non posse Capitulum, quando solus Episcopus haberet eligere, vel praestare quia in hoc etiam non succedit Capitulum, iuxta notata *cap. 2. ne sede vacante.*

8 Nota quòd, etiam in his casibus, in quibus non potest Capitulum dare auctoritatem commutationi, potest recipere resignationem ex causa permutacionis: at non potest perficere permutacionem, sed expectandus est Episcopus Sic Greg. Lopez *part. 5. tit. 6. l. 2. versic. Del Perlado.* Imola *cap. fin. de verum permutat. num. 11.* Anchar. *ibi num. 18.*

9 Sexta conclusio. Vicarius Episcopi non potest praestare auctoritatem commutationibus, nisi habeat ad hoc specialem commissionem. Patet, quia sine hac non potest conferre beneficia, *cap. fin. de offic. vicarij in 6.* Sic Gregor. Lopez l. 2. *tit. 6. part. 5. versic. del Perlado.* Imola *cap. fin. de verum permutat. num. 30.* Rebuff. *praxi benefic. in forma vicariatus, num. 104.* Immo addit *num. 105. 106. 107.* quòd, licet Vicarius habeat potestatem recipiendi resignationem beneficij causa permutacionis, vel

simpliciter, non potest beneficia sic resignata postea conferre; licet quidam (inquit) dicant collationem hanc tanquam necessariam competere Vicario: sed non est verum, quia requiritur speciale mandatum ad conferendum, *cap. fin. de offic. vicarij in 6.* & refert Rebuffus decisionem Rotae, & alios.

Septima conclusio. Si beneficia fuerint in diuersis diocesis, vtriusque Episcopi consensus requiritur: facit *cap. cum illorum, de sentent. excommunicati.* Sic Imola *cap. finali, de verum permutat. n. 31.* Glossa *cap. unico, eodem tit. in 6. versic. collationem.* Gregor. Lopez l. 2. *tit. 6. part. 5. versic. Ado fuerit.* Syluest. *Permutatio, 2. quest. 13. dicto 7.* Ioan. Andr. quem ibi refert Federicus, cuius quaestionem refert, ac sequitur D. Anton. *3. p. tit. 15. cap. 3. §. 1. q. 8.* Vnde dicunt hi Doctores sic debere fieri resignationem causa permutacionis, vel vtroque Episcopo praesente, vel quilibet in manu sui Episcopi resignet, vel alter alteri committat.

Nota, quod Ioan. Andr. dicit, & Federicus, & D. Anton. tutius esse omnia fieri simul, id est, ambobus praesentibus, vel vno alteri committente, & non ex interuallo; quia si sint beneficia incompatibilia, vt duo curata, quae resignantur causa permutacionis, eo ipso quòd alter renunciat, & obtinet locum pacificam illius possessionem, vacat beneficium talis socij; & sic cum voluerit postea resignare, non poterit; quia non est suum, sed iam est vacans. At melius dicit Syluest. valere, licet ex interuallo fiat quia illa resignatio alterius in fauorem socij non fuit simpliciter facta, sed ex causa permutacionis; & sic non vacat beneficium socij, sed tenetur id resignare in fauorem alterius. Idem Rebuff. *praxi, tit. de permutat. num. 36. 37. & addit, num. 28.* quòd facta resignatione per vnum in me, si antequam ego resignem, alter obeat, habebit vtrumque beneficium.

Octaua conclusio. Si commutatio fiat referuando aliquam pensionem, solus Papa potest praestare auctoritatem tali commutationi. Ratio, quia vsu Romano receptum est, vt solus Papa pensionem constituere valeat in renunciationibus, & permutacionibus, & quomodocumque, vt docent Ludou. Lopez l. 1. *p. instructi. noui, cap. 303. fol. 936. pag. 2. col. 7. versic. Pro resolutione.* Soto *lib. 5. de iust. quest. 7. art. 2.* in iis, quae dicit circa 2. *conclusionem, Toletus lib. 5. summa, cap. 83.* Aragon 2. 2. *quest. 100. art. 4. fol. 1122. pag. 2.* Manuel 2. *teno summa, cap. 65. num. 6.* Nauarr. *lib. 5. consil. tit. 1. de simon. consil. 6. n. 3.* Beja *casu 37.* Et sic Rebuff. *de pacif. possess. num. 117.* dicit, Episcopum committere simoniam, si in collatione beneficij referret pensionem; quamuis de iure poterat Episcopus ex rationabili causa pensionem assignare in aliquibus casibus, de quibus agit *cap. pastoralis, de his, quae sunt à Prelat. & cap. prohibemus, de censib. & duobus sequentibus, & docet Carduba lib. 1. quest. 9. 21.* & Alaba alios referens *lib. de Concil. 2. p. §. 21.*

Hinc inferitur solutio huius casus. Duo volentes permutare beneficia conuenerunt, quòd si vnum illorum inueniretur grauius pensionis, cuius erat illud ante permutacionem, solueret eam pensionem: fecere commutationem auctoritate ordinarij, postea inuentum est alterum habere pensionem, dicendum enim est, quòd est simonia, quia interuenit pactum, quòd fuit medium faciendi

faciendi permutacionem, & omne tale pactum est simonia: at est tantum conuentionalis, si nondum alter soluit pensionem; quia promisso soluendi pensionem nondum est executi. Nec obstat quòd renunciationes, & collationes necessariae ad permutacionem fuerint vtrique factae; quia illae non inducebant simoniam, sed solum promissio de soluendo pensionem, quae nondum est impleta. Vnde cauendum est ei, qui debebat pensionem ante permutacionem, ne soluat illam ante, quam impetretur à Papa facultas id faciendi; quia fiet simonia realis. Sic Nauarr. *lib. 5. consil. tit. 3. de simonia, consil. 4.*

14 Vltima conclusio. Permutatio beneficiorum debet fieri ex causa vtili, vel necessaria Ecclesiae. Patet ex *cap. quasi sum, de verum permutat.* & tenet ibi Panorm. *num. 5.* & concludit *num. 6.* & Anton. *ibi num. 9.* expeditionem etiam personarum fat esse: vt si aet vnus loci est salubrior illi, vel habet inimicitias, &c. Immo Syluest. *Permutatio, 2. quest. 12. dicit,* fat esse quamcumque causam, quae non sit pecunia, nec pecunia mensurabilis.

D V B I V M XXXIX.

An partes possint inter se tractatum permutacionis, vel alium facere, non omnino concludendo, sed referendo ad superioris beneplacitum, id est, si superior approbauerit.

1 Aliqui id negant: sed debet ex officio; & iussu superioris fieri. Sic Holt. *cap. quasi sum, de verum permutat. & ibi Anton. num. 3. & 8.* & Ioan. Andr. *ibi.* & Glossa *cap. cum vniuersorum, eodem tit. versic. tractare.* Idem tenet Ludou. Lopez, quando taliter contactauerit, vt non possent resillire ante beneplacitum superioris *1. p. instructi. noui, cap. 299. fol. 904. & sequenti.* tenet etiam Adrian. *quodlib. 9. ad 5. principale.*

2 At dicendum est, posse facere tractatum, modò non concludant, sed huius tractatus conclusio, perfectiove ad superioris consensum est referenda, & eius auctoritas antequam executioni mandetur, exigenda est. Probat ex *cap. unico, de verum permutat. in 6. ibi.* & *Permutare volentes.* Hae enim voluntas sciri non possit, nisi per partium tractatum. Item, quia conueniunt, & faciunt tractatum, si superioris placuerit, talis tractatus non est conclusus, nisi adueniente conditione, scilicet superioris beneplacito. Sic tenet Nauarr. in omnibus summis Latinis, *cap. 23. num. 107. versic. ad decimum.* Ludou. Gomez *regula de triennali, q. 12. versic. Quid dicendum Syluest. Permutatio, 2. quest. 5.* Angel. *verbo, Permutatio, num. 4.* Rosel. *ibi initio,* Tabien. *Beneficium 3. quest. 15.* Arnil. *verbo Beneficium, num. 73.* Panorm. *cap. cum vniuersorum, de verum permutat. num. 2. & cap. quasi sum, eod. tit. num. 10.* Ioan. Andreas *cap. unico, eodem tit. in 6.* Gregor. Lopez l. 2. *tit. 6. part. 5. versic. No valdria.* Hieronymus Paulus in *praxi, cancellaria,* quam habes post praxim benef. Rebuffi, in clausula declaratoria super proponente, vel volente ingredi, *versic. Duo tractauerunt, fol. 68.* Francus *cap. unico, de verum permutat. in 6. num. 2.* Glossa Clement. *unica, eodem tit. versic. volentibus,* Imola *ibi, num. 8.* Couarr. patens communem, & referens Rauem. Decium, Patifium l. *variar. cap. 5. num. 6.* Rebuff. *praxi, tit. de permutat. num. 52. 53.*

Immo, licet absolute paciscantur non exprimendo, sed mente retinendo conditionem, scilicet si superioris placuerit, non sunt coram Deo simoniaci, licet in foro exteriori tales praesumentur. Sic Syluest. *ibi.*

Nota tamen, quòd esset simonia, si saltem pro parte exequerentur ante, quam Papa beneplacitum accedat. Sic Ludou. Gomez *ibi, Nauarr. ibi, & num. 108. sine.*

Secundò nota, quòd, vbi aliqui fecerunt tractatum de permutando, non possunt resillire; quia cum pactum illud licitum sit, obligat. Sic Hieronymus Paulus proximè citatus: dicit tamen, quòd, cum quidam peteret literas à Cancellaria ad cogendum quemdam ab hoc tractatu resillire volentem, sunt ei denegatae. Facit Rebuff. *de pacif. possess. num. 145.* & refert Baldum, Panorm. & alios, vbi dicit quòd, quando facta est conuenticio de permutando, si vnus illorum velit reuocare procuratorem constitutum ad resignandum, non potest; quia constitutio procuratoris facta in contractu reuocari nequit, cum sit contractus pars. Sed *praxi benefic. tit. de permutat. num. 4.* dicit, posse reuocare procuratorem te integra; secus, quando alter resignauit.

D V B I V M XL.

An quando permutatio sine culpa permutantis non tenuit, vt quia alter non habebat ius in beneficio, vel ante permutacionem obiit, possit alter propria auctoritate redire ad suum beneficium, quod causa permutacionis resignat.

1 Aliqui dicunt, aequius esse, vt possit; quia vitatur vacatio, & circuitus, & incommodum beneficiorum. Sic Ioan. Andr. quem refert, ac sequitur Syluest. *Permutatio 2. quest. 13. dicto 5.* D. Anton. *3. p. tit. 15. cap. 3. §. 1. quest. 6.* & Federicus, cuius est illa quaestio. Et idem, dicit Syluest. est, si permutatio erat completa ex vna parte, & deinde apparuit impedimentum completionis ex altera.

2 Sed dicendum est, quòd non potest redire ad suum beneficium sine noua collatione; quia per renunciationem illam vacauit beneficium. Sic Panorm. Felin. & alij *c. cum venerabilis, de except. vt refert, ac sequitur Rebuff. de pacif. possess. num. 145.* Selua *tract. de benefic. 3. p. quest. 24.* Federicus *consil. 41.* Panorm. *cap. cum vniuersorum, de verum permutat. sine,* vbi haec dicit, *Resignans ex causa permutacionis facienda cum tertio in manibus superioris, qui tertius noluit postea resignare, vel morte praesentis, & restituendus ad suum beneficium; at non redibit sine noua prouisione; quia beneficium verè vacauit ex hac resignatione.* & Ludou. Gomez *regula de triennali, quest. 24. paulo post principium,* dicit, quòd renuncians ex causa permutacionis perdit titulum, & possessionem; quare si permutatio non habeat effectum, non possit redire propria auctoritate ad suum beneficium sine noua collatione superioris; aliàs esset intrusus, quia beneficium sine canonica institutione recipit; & refert multos Doctores, & dicit de hoc esse infinitas decisiones Rotae. Et quòd permutacione amittatur titulus, & possessio beneficij, & sic verè vacet, tenet cum Ludouico

Ludouico Gomez alios referens Mandofius *regula* 31. *Cancellaria, quest. fin. num. 3. & de signat. gratia. tit. permutaciones, §. permutaciones*; licet alij, quos ibi refert, sentiant, permutationem non inducere veram beneficij vacationem.

DVBIUM XLII.

An, quando alter permutantium beneficium alterum decepit ultra dimidium iusti pretij, sit locus remedio l. 2. C. de rescind. venditione.

1 Consulto Couarr. 1. var. cap. 5. num. 3. Pinellum super eadem l. 2. p. 1. cap. 3. num. 16. ubi defendunt, non esse locum: quamuis contrarium teneat Padilla ea l. 2. num. 17. & Anton. de Burgos cap. cum casum, de emp. & vendit. num. 59.

DVBIUM XLIII.

An sit licitum permutare beneficium referuando aliquam pensionem.

1 Sit prima conclusio. Sine licentia Pontificis est simonia, cum ea tamen est licitum.

2 Secunda conclusio. Quando duo permutant beneficia, si vnum habet ampliores redditus, potest ex licentia Papæ fieri permutatio recipiendo tantam pensionem, quantum est excessus fructuum alterius beneficij. Et à fortiori potest quis commutare vnum beneficium minus pingue cum alio pinguiori, super quo est iam constituta pensio.

3 Nota, quod non tantum compermutanti pensio solet assignari, quando beneficia in redditibus sunt inæqualia, sed etiam tertio. Sic Mandofius de signat. grat. tit. permutaciones. §. permutaciones.

4 An verò quando beneficia sunt in redditibus inæqualia, possit etiam poni pensio, non tantum in beneficio permutato, sed etiam in alio, quod possidebat permutans, habes supra dub. 35.

5 Et nota, quod, licet pensionem perpetuam possit solus Papa constituere, id est, quando est ad vitam eius, cui constituitur; at quando non est perpetua, sed tantum, dum constitutus possidet beneficium, cui in ipsum renunciat, potest Episcopus concedere tam in renunciacionibus, quam in permutacionibus. Sic Nauarr. lib. 5. consil. tit. 3. de simonia, consil. 22. num. 4. & consil. 43. num. 9. Felin. cap. ad audientiam, el. 2. de rescript. n. 3. vers. 3. conclusio.

6 Tertia conclusio. Licet sub iudice sit, an quando duo permutant beneficia inæqualium reddituum, sicut licet auctoritate Papæ illam excessum reddituum recomperare pensione, ita etiam liceat datâ pecuniâ; multi enim & grauissimi Doctores tenent licere, & est probabile; at verius est non licere.

7 Quarta conclusio. Quando beneficia sunt æqualia in redditibus, at inæqualia in dignitate, vt quia alterum est Decanatus, alterum verò Canonicatus, non est licitum etiam auctoritate Papæ referuare pensionem pro maiori illa dignitate. Ratio, quia cum illa maior dignitas sit spiritualis, esse simonia contra ius diuinum.

8 Vltima conclusio. Licitum videtur auctori-

tate Papæ commutare beneficium simplex cum curato æquali in redditibus, & imponere pensionem super tali beneficio simplici ob omnes, quod alter assumit curatum, id est, de Cura, quia illud onus videtur esse, ac si haberet minores redditus, propter sumptus, qui sunt necessarii ad residendum, & illi inferendum, habendumque Capellanum.

DVBIUM XLIII.

An quando aliqui resignant sua beneficia in manibus Prelati causâ permutationis, liceat ea alijs, quam permittantibus, dare.

1 Sit conclusio. Non licet ea alijs, quam permittantibus, dare, vt definitur expresse Clement. vnica, de rerum permut. ubi habetur etiam collationem alijs factam esse nullam.

2 Hinc fit, quod habentes expectatiuas ad prima vacantia non possunt impedire tales permutantes, quin eis dentur hæc beneficia. Sic expresse habetur cap. vnico, de rerum permut. in 6.

3 Secundo fit licitum esse volentibus permutare sua beneficia exprimere in actu renunciacionis, quod resignant causa permutationis faciendâ, & non aliâ; quia hoc à iure permittitur, cap. significasti, de elect. & cap. cum vniuersorum, de rerum permut. & cap. vnico, eodem tit. in 6. & Clem. vnica, eodem tit. & tenet Syluest. verbo Permutatio 2. quest. 5. sine glossâ ea Clem. vnica, ubi addit, licet hoc non exprimitur, satis esse, si ex coniecturis, vel prius actis id constet.

DVBIUM XLIV.

An in permutatione aliarum rerum spiritualium, que beneficia non sunt, committatur simonia.

1 Exemplum esse potest, si duo inter se conueniant: Faciam pro te factum, & fac pro me: audiam tuam confessionem, modo audias meam. Duplex est sententia.

2 Prima dicit esse simoniam; quia cap. quæsumus, de rerum permut. generaliter dicitur omnem pactionem circa spiritualia habere simoniam continere. Sic tenent Ricard. 4. dist. 25. art. 3. q. 1. ad 1. Syluest. verbo simonia, quest. 16. sine, & ibi Tabien. quest. 45. num. 46. & ibi Arnil. num. 42. Nauarr. lib. 2. de rescript. cap. 2. num. 386. Ludou. Lopez 1. p. instr. noui. cap. 299. sine, nisi (inquit) prædicta commutatio ferret ex beneuolentia, & gratitudine absque aliqua obligatione; & est probabilis hæc sententia.

3 Secunda sententia probabilior tenet id licere, Ratio, quia in his commutationibus non est simonia iure diuino, vt patet, alias idem contingeret in beneficiorum commutatione: nec etiam iure humano, quia ius tantum prohibet beneficiorum commutationem: & cum sit penale, non debet extendi. Ratio verò ob quam prohibetur iure Ecclesiastico permutatio beneficiorum, non autem permutatio aliarum rerum spiritualium, ea est, quia vera ratio simoniae est commutare spiritualia pro temporalibus: vnde cum in parè spiritualibus nil sit temporale, nulla potest subsistere simoniae suspicio, si ad iniucem commutetur, & ob id talis permutatio non prohibetur: at quia beneficia

beneficia habent prouentus temporales, magna esse simoniae suspicio, & quod intenderet permutans vtilitatem temporalem propter auaritiam, & ambitionem, si propria auctoritate permutaret, & ideo est prohibita talis permutatio. Vnde dum cap. quæsumus, dicitur omnem pactionem circa spiritualia esse simoniacam, nomine spiritualium intelliguntur beneficia. Sic tenent Aragon 2. 2. quest. 100. art. 1. fol. 1099. pag. 2. Manuel 2. tomo summa, cap. 64. num. 2. Beja casu 37. fol. 163. Sotus lib. 9. de iust. quest. 5. art. 2. ad 3. Victoria relict. de simonia, num. 17. & docti recentiores.

4 Hinc excusantur à simonia Monachi conuenientes inter se, Eligere me in Prouincialem, & te eligam in Priorem, quia licet hæc officia sint spiritualia, at non sunt beneficia; sic docti iuniores, licet Ludouic. Lopez 1. p. instr. noui. cap. 305. fol. 953. pag. 2. dicat hæc claudi nomine beneficij.

5 Tandem nota, quod res sacræ, quæ non sunt purè spirituales, licet possunt commutari pro alijs rebus sacræ, vt calix pro calice, vel pro sacra veste, dummodo solius rei valoris ratio habeatur, & nil pendatur pro consecratione. Sic Sotus ibi; & patet, quia etiam sic vendi possunt, vt dixi supra.

De simonia in pensionibus.

DVBIUM XLV.

An sit licitum concedere pensiones super beneficijs.

1 Primò dico, quod dupliciter imponi potest pensio, scilicet super personam possidentem beneficium; & tunc defuncta ea persona cessat pensio. Secundo modo, & frequentius super beneficium; & tunc durat per vitam pensionarij à quocumque possidatur beneficium illud.

2 Secundo dico, quod quatuor conditiones requiruntur, vt possit quis habere pensionem.

1 Primò debet esse Clericus prima tonsuræ: licet enim Pontifex possit concedere laico, at communiter non solet concedere, nisi Clerico; & sic, quando Papa assignat Clerico pensionem, si ille non est Clericus, non valet: nec fat est, si postea Clericus fiat; quia tempus datæ est inspiciendum.

2 Secunda est, quod sit legitimus; at potest Episcopus dispensare cum illegitimo; si quidem potest dispensare cum eo, vt obtineat beneficium simplex, iuxta cap. 1. de filiis presbyt. in 6. Et quod hæc conditio requiratur, tenet Gigas dicens, haberi ex Rylo Curia tract. de pension. q. 22. & Nau. lib. 5. consil. tit. de prob. consil. 54. num. 3. Sed Ludou. Gomez tenet contrarium regula de annali possess. quest. 21. nisi quando pensio datur in titulum beneficij; tunc enim est propriè beneficium, vt dicemus dub. sequenti.

3 Tertia conditio, vt non sit excommunicatus, suspensus, nec interdictus.

4 Quarta, vt non sit coniugatus: nam vacant pensiones per matrimonium.

5 Tertio dico. Solum Papa potest imponere pensionem, vt dixi supra dub. 38. At ipse potest esse iusta causa imponere pensionem quibuscumque

beneficijs ecclesiasticis, etiam Episcopatibus. Causa autem iusta solet attendi, vel in ordine ad bonum commune totius Ecclesiæ, vel alicuius Ecclesiæ particularis.

6 Prima ergo causa iusta assignandi pensionem est, cum quis rem Ecclesiæ temporalem, vel spirituales auget, vel augere potest doctrinâ, moribus, vel amicitijs; quæ de causa tertia decimarum Regibus Hispaniæ concessa sunt: vel, cum gerit negotia Ecclesiæ in Concilio, vel in Curia, vel alibi. Et hæc ratione est licita pensio, quæ datur filio Comitis, propter obsequia, quæ pater præstitit Ecclesiæ. Similiter cum quis prædicat, vel docet in hoc Episcopatu, est causa iusta, vt concedatur illi pensio pro hoc ministerio spirituali. Et hinc licet concedantur pensiones donibus Religiosis; quia inferunt Ecclesiæ audiendo confessiones, prædicando, docendo pueros. Vnde in rigore Collegia Societatis non tenentur inferuire Ecclesijs particularibus, à quibus partem decimarum recipiunt; quia fat est, vt sua ministeria in bonum vniuersalis Ecclesiæ redundent.

7 Secunda causa est, cum sit permutatio beneficiorum habentium inæquales redditus.

8 Tertia, cum duo litigant super beneficio ad componendam litem.

9 Quarta, cum datur alicui coadiutor.

10 Quinta, quando senex renunciat Curato, vel Episcopatu, propter seruitia exhibita Ecclesiæ.

11 Sexta, cum aliquis Clericus eget, eo enim ipso, quod est Clericus, & pauper, est causa iusta.

12 Septima, quando est probabilis de seruitio exhibendo Ecclesiæ: vnde non fat est, quod sit nobilis, vt ei liceat assignare pensionem.

13 An verò resignare beneficium sit causa sufficiens, vel resignare in fauorem alterius; dico quod, si resignans est senex, vel diu seruitus beneficio, vel ex iusta causa vellet resignare, & non remanet ei sufficiens sustentatio, est sufficiens causa; si verò nihil horum concurrat, solum resignare beneficium, vel resignare in alterius fauorem, non est causa sufficiens, nisi concurrat paupertas, saltem secundum decentiam status. Et qui, hæc causa non concurrente, reciperet pensionem, tenetur eam, vt bona superflua ecclesiastica, in pios expendere vsus.

14 An verò liceat referuare omnes fructus beneficij pro pensione; dico, quod in his casibus est licitum auctoritate Papæ ex iusta causa.

15 Primus, quando beneficium nullum habet seruitium annexum, vel si habet, ex obventionibus tamen (quas vocant *pedem altaris*) remanet, quod est sufficiens ad sustentationem seruientis illud.

16 Secundus, per viam permutationis, si vnum beneficium nullo haberet fructus, sed tantum personalem titulum; alterum verò fructus haberet. At extra hos duos casus est illicitum, etiam si auctoritate Papæ fiat. Sed debet semper relinqui sufficiens stipendium ipsi beneficiario; hoc enim iure naturæ debetur: & sic non potest Papa ex illo demere; alij tenebitur restituere, tum Papa qui abstulit, tum ille, cui daretur talis pensio.

17 Quartò dico, quod, licet aliqui dicant non esse tunc pensiones, quæ dantur, nisi pro seruitio temporali, vel spirituali Ecclesiæ; & sic non esse ferendum, quod dantur coniugatis pro alenda vxore, & familia; at satis probabile est, quod, relicta sufficienti

sufficienti sustentatione beneficiato, potest summus Pontifex ex eo, quod superest, pensiones etiam coniugatis assignare in sustentationem suo statui necessariam, vel decentem. Ratio, quia hæc sunt bona pauperum.

9 Quinto dico, quod, si absque iusta causa assignaret Pontifex pensionem, teneretur restituere, & etiam recipiens pensionem. At, quando non constat de iniustitia causa, in dubio presumendum est pro Papa.

10 Vltimo dico, quod si Papa concedat Regi Hispanie pensionem, & Rex illam dat alicui particulari, tunc sat est iusta causa, quæ fuit in Rege, vt ipsi Regi concederetur; nec tenetur priuatus hoc discutere. At de facto non ita est, sed Papa ipse concedit particularibus ad instantiam Regis: & sic exigitur in ipsis causa iusta, alias peccabit Papa concedendo, & Rex petendo.

D V B I V M XLVI.

An sit licitum vendere, & redimere pensiones.

D Vplex est sententia extrema in hac re.

Prima absolute dicit, esse simoniam redimere pensiones. Probatur, quia ius patronatus minus spirituale est, quam ius pensionis: si quidem illud laicis, immo & feminis, conuenit, & venditã vniuersitate bonorum, tranfit cum bonis, & acquiritur iure hereditario, vt dicemus infra; sed vendere ius patronatus est simonia; ergo. Secundo, quia, etsi decima vendi possint; at ius percipiendi illas est inuendibile, eo quod Clericis debetur propter diuinum cultum; ergo à simili, quamuis fructus pensionis sint vendibiles, ipsum tamen ius, quod habet pensionarius in beneficio ecclesiastico, vendi non potest. Tertio, quia annexa spiritualibus, quæ sunt materia simoniae, dicuntur ea, quæ spiritualibus aliquo modo adherent, teste D. Thoma 2. 2. quest. 100. art. 1. ad 6. ab omnibus recepto; at pensio adheret rei spirituali quia non potest competere de iure, nisi periona spirituali, scilicet Clerico, vt dixi dub. precedenti, & propter aliquid spirituale datur; cum Pius Quintus in motu proprio obligauerit pensionarios ad recitandum officium Beatæ Mariæ, & non recitantes ad restituendum fructus pensionis; ergo. Sic tenent Nauarr. summa Lat. c. 23. num. 111. vlt. ad 11. & lib. 5. consil. tit. 3. de simon. consil. 63. Beja casu 37. Candelabrum sacramentorum append. cap. 1. num. 33. Rebuff. de pacif. poss. num. 134. Salzedo super cap. 91. pract. Bernard. Diaz, Adrian. quodlib. 9. in solar. ad 5. principale, Manuel 2. tomo summa cap. 63. num. 1. 2. 5. Maior. 4. dist. 25. quest. 5. Aragon 1. 2. g. 100. art. 4. fol. 1122. Ludou. Lopez 1. p. instr. noui. cap. 303. fol. 936. 937. Corduba lib. 1. g. quest. 21. §. item, dicit non posse absque licentia Papæ, & Enriquez lib. 13. de excom. cap. 13. num. 2. & nonnulli recentiores.

Nota primò, quod aliqui ex his Doctoribus excipiunt pensiones, quæ dantur titulo seculari, & temporali, vt tertia, quæ dantur Regi Hispaniæ, & quæ militibus, eo quod armis defendunt fidem; & dicunt, has posse vendi, quia sunt merè temporales. Sic Aragon, Manuel num. 3. Ludou. Lopez ibi. Similiter dicunt Aragon ibi, & Manuel quon. 4. posse vendi, & redimi pensiones sine iusta

causa politas, quia non dantur ob titulum spirituale. At Beja dicto casu 37. dicit, etiam esse simoniam vendere, seu redimere pensiones, quæ dantur titulo seculari, quia, licet dantur seculari, at dantur ob aliquod obsequium Ecclesiæ præstitum, vel præstandum: fauenteque alij Doctores huius sententia; qui absolute docent, redimere pensionem esse simoniam.

Secundò nota, quod Ludou. Lopez supra dicit, hanc simoniam esse contra ius diuinum; at alij ex Doctoribus citatis aperte sentiunt, esse contra ius tantum ecclesiasticum, cum fateantur, posse ex licentia Papæ vendi. Sic Cordu. Beja, Nauarr. Candelabrum sacramentorum, Adrianus vbi supra, Enriquez supra.

Tertio nota, quod quidam ex dictis Doctoribus aiunt, quod, si pensio redimatur absque Papæ autoritate, inualida est redemptio, & ea non obstante potest petere pensionarius pensionem, vbi tranfacti fuerint anni, qui sequent in redditibus pensionis pecuniam ob redemptionem acceptam. Sic Beja, Candelabrum, Enriquez, Nauarr. in summa vbi supra. At idem Nauarr. lib. 5. consil. tit. 3. de simon. consil. 63. videtur sentire oppositum; dicit enim, quod, si redimatur, non tenetur restituere accepta: & potest probari, quia, vt infra dicemus, teneri restituere accepta, est pena simoniae solo iure ecclesiastico iustitias penas simonia tantum incurrit simoniacus in Ordine, & beneficio, & ingressu Religionis. Et sic Nauarr. vtraque loco citato, Beja, Salzedo, Candel. Enriquez supra fatentur, redimentem pensionem non incurtere excommunicationem, quia non est simonia in beneficio.

Quartò nota, quod fatentur hi Doctores, posse pensionarium remittere gratis pensionem. Sic Nauarr. Beja, Candelabr.

Quintò nota, quod secundum hanc sententiam, si Papa reseruauit pensionem Paulo cum obligatione, vt Paulus eam soluat Ioanni, quia forte Ioannes non erat capax, quia non erat naturalis regni, licet Paulus non possit absque simonia redimere pensionem, ita vt beneficium liberum maneat; at potest redimere obligationem, qua tenetur eam reddere Ioanni, quia hæc obligatio est merè temporalis separata à iure spirituali. Sic Nauarr. dicto consil. 63.

Sextò nota, quod ex hac sententia infert Nauarrus lib. 3. consil. tit. de prebend. consil. 46. quod, si ex licentia Papæ fuit reseruata pensio Petro cum facultate eam transferendi, erit simonia, si absque facultate Papæ eam transferat cum reservatione exigendi eam, quoad vixerit; quia non habuit facultatem à Papa sic transferendi; at non incurret excommunicationem, nec est simonia confidentialis.

Secunda sententia extrema absolute docet, pensiones esse quid temporale, & sic posse redimi absque simonia. Ratio, quia pensio non est ius immediate ad decimas, quod est spirituale, & inuendibile, sed est obligatio ad beneficiarium, vt ille soluat tale onus sicut in locatione fructuum beneficij ad triennium non transferitur ius ad decimas. Nec obstat, quod nunc pensioni annectitur onus recitandi officium B. Mariæ; quia hoc non mutat naturam rei, sed est per accidens annexum, nec principaliter datur propter illud; sicut etiam est per accidens annexum, quod soli Clerico

debeat

debeat dari. Et sic non est verum esse magis spirituale pensionem, quam ius patronatus, quia illa immediate respicit fructus, qui sunt temporales; at ius patronatus immediate respicit beneficia, cum sit ius presentandi ad illud. Sic tenent Caietan. tom. 1. tract. 31. 17. respons. respons. 10. Medina lib. 1. summa, cap. 14. §. 22. fol. 130. pag. 1. Nauarr. summa Hispan. cap. 3. num. 114. & multi docti recentiores. Fauet Panormit. cap. ad audientiam, de rescript. num. 2. vbi dicit, esse quid temporale: & idem Ludouic. Gomez reg. de annali. quest. 21.

Vt autem clarius procedamus, statuam de singulis pensionibus singulas conclusiones.

10 Prima conclusio. Quando pensio constituitur in titulum beneficij cum onere alicuius ministerij ecclesiastici, vt quando alicui assignatur pensio super beneficium alterius ratione alicuius ministerij spiritualis, scilicet ratione adiutorij, vt, cum Episcopo titulari assignatur pensio super Episcopatum, vt adiuuet Episcopum, &c. & tunc non potest absque simonia redimi; quia datur pro ministerio spirituali, & habet titulum spirituale. Sic Sorus lib. 9. de inst. quest. 7. art. 2. Victoria relelt. 1. de simon. num. 48. & dicit, etiam ex licentia Papæ, non posse redimi; quia est verum beneficium. Corduba lib. 1. quest. 9. 21. §. item secundo; & dicit etiam esse verum beneficium, & multi docti iuniores dicentes hoc esse certum apud omnes. Faciunt etiam clarè pro hac sententia alij Doctores dicentes, hanc pensionem esse propriè beneficium, & leges consequi beneficij. Hi sunt Cou. quest. pract. c. 36. n. 10. vers. Quarto quatuor, Cardin. Clement. 1. §. eadem, de suppl. neglig. prelat. Gigas citatus per Couar. glossa Clement. 2. vers. Quodcumque, de vita, & honest. cler. Panormit. cap. conuenerit, de cler. non rest. Staphilæus de literis gratia, fol. 22. Ludou. Gomez reg. de annali. quest. 21. Et sic dicit decimum à Rota, quod sententia priuatiua quoruncumque beneficiorum comprehendit has pensiones, licet Sorus supra solum dicat, has pensiones habere effigiem prebendarum.

11 Secunda conclusio. Pensiones, quæ dantur personis omnino secularibus, vt Regibus, militibus, &c. quia armis, vel suo patrocinio defendunt temporaliter Ecclesiam, sunt omnino temporales, & possunt vendi, & redimi. Ratio, quia cum non habeant titulum spirituale, nec ordinentur ad ministerium spirituale, sunt omnino temporales. Sic tenent Doctores secundæ sententiæ, & etiam aliqui ex Doctoribus primæ sententiæ contra Beyam, vt dixi notab. 1. circa primam sententiam. Idem tenet Sorus proximè conclusione precedenti citatus, Victoria relelt. 1. de simon. num. 52. & aliqui iuniores dicentes, hoc esse certum, & commune.

12 Nota, idem dicendum esse de pensione, quæ daretur procuratori Ecclesiæ, qui eius negotia gereret, vel in curia, vel in Concilio, vel alibi, eadem ratione: & similiter, si filio Comitum Clerico daretur pensio ob obsequia, quæ pater Ecclesiæ præstitit, quia datur ratione ministerij temporalis, & per accidens datur Clerico: licet enim non esset Clericus, possit illi dari. Pro hoc sunt Doctores secundæ sententiæ.

13 De pensione verò, quæ solet assignari seni renuncianti beneficium ob labores præteritos exhibitos, est maior difficultas, an possit redimi: videtur enim, non posse; quia est annexa statui clericali, & datur pro ministerio spirituali præterito;

Th. Sanchez Consil. moral. Tom. I.

& sic videtur non minus spiritualis, quam si daretur pro ministerio spirituali futuro: & hanc dicit forte veriorè esse Sorus vbi supra; & in hac magis inclinat Victoria relelt. 1. de simon. n. 49. & tenent Doctores primæ sententiæ. Sed sit

Tertia conclusio. Satis probabile est, posse redimi, quia non datur ad exercendum aliquid ministerium spirituale, sed tanquam alimentum illius Clerici, & sic est temporalis. Hanc vltima Doctores secundæ sententiæ, tenet tanquam probabilem, Victoria illo num. 49. & dicunt, esse probabiliorem multi iuniores.

De pensione, quæ datur Clerico pauperi, tanquam alimentum, aliqui, vltima Doctores primæ sententiæ, censent, esse simoniam illam redimere, quia titulus recipiendi illam est ordo sacer, & sic est illa spiritualis. Sic Victoria ibi, n. 51. licet aliquantulum dubius. Sit tamen

Quarta conclusio. Satis probabile est posse redimi, quia est merè temporalis; non enim datur pro ministerio spirituali, nec titulo spirituali, sed tantum in alimentum illius Clerici. Vnde clericatus, & ordo sacer tantum se habet concomitantes. Sic Doctores secundæ sententiæ cum multis iunioribus.

De pensione verò, quæ conceditur in renunciatione, & commutatione beneficiorum, cum scilicet, quis commutat beneficium pinguius, reseruata pensione, vel renunciat in fauorem alterius, reseruata pensione, aliqui tenent, esse simoniam eam redimere; quia autoritate Papæ commutatur pro beneficio, quod fieri non possit, si non esset spiritualis; sicut non potest autoritate Papæ commutari pro pecunia. Sic Victoria ibi num. 53. & Doctores primæ sententiæ. Sed sit

Quinta conclusio. Satis probabile est, posse redimi, quia hæc pensiones sunt merè temporales; nam iam sunt extracta à titulo, & officio spirituali. Item probatur ex communi vtu, & ex ead. quæssiones, de verum permitt. Vnde bene hoc colligit Sorus; & ad argumentum possumus

Primò dicere, falsum esse commutari pro beneficio: nam renunciante beneficium reseruando pensionem, non est commutate pro pensione; sed non dare integros fructus.

Secundò cum Medina supra responderetur, non commutari beneficium pro pensione, sed Papam mutare personas, vt, quæ prius habebat beneficium, habeat modò pensionem.

Tertio, quod, si verè commutaretur Papa pro pensione beneficium, sequeretur, priorem sententiam, quod pensio est res spiritualis; quæ etiam est satis probabilis. Hanc dicit Sorus supra, forsan esse veriorè, & vltima Doctores secundæ sententiæ, eam tenent docti iuniores.

Sexta conclusio. Pensiones, quæ conceduntur ad componendam litem dubiam super beneficio, possunt absque simonia redimi. Patet ex dictis; & sic, vltima Doctores secundæ sententiæ, eam tenent prædicti iuniores.

Septima conclusio. Pensiones illicitæ, quæ sine causa rationabili sunt constitutæ, possunt absque simonia redimi, cum nullo titulo spirituali dentur; at erit iniustitia ex parte accipientis pecunias, quia non habet ius ad talem pensionem. Sic Victoria supra num. 54. Aragon, & Manuel citati pro prima sententia, & alij.

Octaua conclusio. Nullo modo licet dare pen-

Bb cuntas

libus, collegiatis, hospitalibus, Collegiis, confraternitatibus, &c. De hac etiam dotatione vide Perez l. 1. tit. 6. lib. 1. ordain. à fol. 136. & Spino a dicto num. 30. & Gregor. Lopez dict. l. 1. & Syluest. verbo ius patronatus, quest. 1.

7. Quartò nota, non fat esse dictas causas, sed requiri, ut acquiratur ius patronatus, fieri de licentia Episcopi. Vnde construens, ædificans, vel dotans Ecclesiam abque Episcopi licentia, non acquirat ius patronatus, cap. nobis, de iure patr. vbi omnes hoc tenent, vt refert, & sequitur Lambert. de iure patr. lib. 1. p. 1. q. 2. art. 3. vbi querit, an hic cõsensu Episcopi debeat interuenire ratione constructionis, vel dotationis, quasi nemo possit ædificare Ecclesiam sine consensu Episcopi, iuxta cap. nemo, de consecrat. dist. 1. vel requiratur alius consensus diocesani ratione acquisitionis ius patronatus: aded, quòd faciens vnum ex tribus dictis, non acquirat ius patronatus, nisi Episcopus consentiat, vt acquirat. Et ipse tenet, ac late probat, requiri hunc secundum consensum. At verius est, fat esse primum; si quidem ius concessit tale ius patronatus facienti vnum ex illis, modò faciat cum consensu Episcopi. Sic Panorm. dicto cap. nobis, notab. 1. & videtur ibi tenere Innoc. & Archid. quos ibi refert Lambertinus. Idem Host. Direct. Mathesil. Paulus de Citadinis, Stephanus Caier. quos ibi refert Lambert.

8. Quintò nota, fat esse consensum hunc Episcopi superuenire post foundationem, constructionem, vel dotationem, per cap. cura, de iure patron. ibi, aut Episcopi habuerit postea consensum. Et tenet ibi Panorm. Nauar. lib. 3. consil. tit. de iure patr. consil. 2. n. 18. Rochus tract. de iure patron. verb. pro eo quòd, à n. 7. Lambert. eodem tract. lib. 1. part. 1. quest. 2. art. 12. & art. 14. probat, inferiorem Episcopo posse præstare hunc consensum, si habet iurisdictionem, quasi Episcopalem. Et art. 9. probat, idem posse Capitulum sede vacante, quia habet iurisdictionem quasi Episcopalem, & hic est actus iurisdictionis. Et art. 8. tractat cuius Episcopi consensus requiratur, an scilicet Episcopi originalis, vel domicilij, vel vbi est ita capella, vel Ecclesia. Et art. 7. an in dubio præsumatur interuenisse consensum; & art. 6. an fat sit consensus tacitus; & art. 16. & 17. probat, quòd si Episcopus sine causa neget præstare consensum, potest cogi, & debet per superiorem, vt Archiepiscopum.

9. Sextò nota, quòd, si plures concurrunt ad foundationem, inæqualiter tamen, omnes sunt patroni in solidum. Et si aliquis præstitit duo, quorum quodlibet est sufficiens ad ius patronatus acquirendum, habebit duas voces; at si tantum vnum fecit, at plus contribuit, quam reliqui, licet omnes sint patroni in solidum, & singuli habeant singulas voces; at hic plus contribuens habebit pinguiorem vocem, quia scilicet existenti pari numero præualebit. Sic Lambert. eodem tract. lib. 1. part. 1. quest. 3. art. 8. l. 12. tit. 15. part. 1. & ibi Greg. Lopez.

10. Tertia conclusio. Ius patronatus non est quid spirituale, sed spirituali annexum. Hæc est D. Thomæ 2. 2. quest. 100. art. 4. quem omnes Theologi ibi sequuntur; vbi dicit, esse annexum spirituali, quia ordinatur ad spirituale, scilicet ad præsentandum ad beneficia; & patet etiam ex cap. quanto, de iudic. vbi sic dicitur, Causa iurisdictionis in a commo est spiritualibus causis, vs non nisi Ecclesiastico iudicio valeat definiri. Sic Rochus, & multi alij,

quos refert, & sequitur Lambert. de iure patr. lib. 3. quest. 9. art. 1. vbi concludit, esse partim spirituale, & partim temporale, & nomen sortiri à digniori, & sic dici spirituale.

Hinc fit, quòd causa ius patronatus est fortitum Ecclesiastici, cap. quanto, de iudic. & docet Lambert. ead. q. 9. art. 2. Nec potest talis causa compromitti in laicum: sicut nec ipsa presentatio potest compromitti in laicum tanquam in arbitrium, quia arbitria sunt redacta ad instar iudiciorum. l. 1. ff. de arbit. Sic Lambertin. ibi art. 4. & refert Ioannem Andream, Panormitan. Burtio, Felinum, & alios. Imò nec iudex laicus potest cognoscere non tantum principaliter, sed etiam incidenter, de iure patronatus, Lambert. ibi art. 5. Nec potest transigi sine simonia super iure patronatus, vel super ipsa presentatione, interueniente aliquo temporali, vt cum alijs probat ibi Lambert. art. 6. Imò non tantum causa ius patronatus, sed etiam cognitio cause iuris funerandi, pertinet ad iudicem Ecclesiasticum, vt probat ibi Lambert. art. 10. at de causa expensarum in sepulchro, seu funere factarum contra laicum potest cognosci per iudicem secularem. Lambert. ibi art. 10. in quo per plures articulos illius questionis videnda sunt alia spectantia ad hoc.

D V B I V M XLIX.

An ex bonis incertis, qua quis tenetur restituere pauperibus, eo quòd non comparat dominus, possit instituere capellam, hospitale, vel monasterium, vt ipse cum suis successoribus habeat ius patronatus.

D Vplex est sententia. Prima dicit, non posse. Probat ex cap. pia mentis 16. q. 7. & cap. nouerint, 10. quest. 1. vbi definitur, non acquiri ius patronatus, nisi ex largitione bonorum propriorum. Sic tenet Lambert. de iure patr. lib. 1. p. 1. q. 8. art. 10. & VValdenis de sacramentalibus, c. 123. & citat D. Hieronymum in illud Matthæi 25. v. Adificatio sepulchra Prophetarum. Ad idem est Salon. 2. 2. q. 62. art. 5. contron. 7. fine, vbi dicit, non posse expendi talia incerta pro celebratione Missarum, & probat, quia cap. cum tu, de iuris, præcipitur, vt dentur pauperibus.

Secunda sententia probabilior tenet, posse. Ratio, quia non parum videtur dare de suo plenè restituendo, & uolens componi per Bullam; & sic dat, quòd sibi remitteretur. Et D. Hieronymus loco citato loquitur, quando dominus potest agnosci. Nec obstat cap. cum tu, quia nomine pauperum intelligitur quodcumque opus pium, vt ex multis Doctoribus probat Nauarra lib. 4. de restit. cap. 2. n. 40. Sic tenent Nau. c. quando. latine c. 22. n. 22. 23. Enriquez lib. 7. de iudic. cap. 33. num. 5. Manuel quest. regul. como 2. quest. 122. art. 4.

D V B I V M L.

An ius patronatus acquiri possit prescriptione.

Nota, quòd, aut Ecclesia à principio libera non fuit, sed patronum habuit; aut à principio fuit libera.

Si Ecclesia à principio libera non fuit, sed patronum

patronum habuit, tunc communis est sententia contra aliquos, posse præscribi ius patronatus à laico aduersus patronum alium; quia, licet sit spirituali annexum, at potest possideri à laico. Sic Lambert. Rochus, & multi alij, quos refert, ac sequitur Couarr. reg. possess. 2. p. 8. 10. n. 8. Perez lib. 1. ordain. tit. 6. l. 1. q. 6. fol. 137. fine. Menochius consil. 90. n. 5. volum. 1. Borouius consil. 12. n. 1. lib. 1. Roland. à Valle consil. 47. num. 33. lib. 1. Molina romo 1. de iust. tract. 2. ass. jur. 70. pag. 430. Padilla l. si aquam, num. 54. C. de seruit. & aqua. Azbedo lib. 1. recopil. tit. 6. l. 1. num. 4.

At dubium est, quanto tempore præscribitur. Triplex est sententia.

1. Prima dicit, requiri quadraginta annos cum titulo, vel tempus immemorabile sine titulo. Sic Dominicus, quem refert Couarr. eo num. 8. & potest probari ex Trident. sess. 25. cap. 9. de reform. vbi expressè decernitur, ius patronatus præscribi non posse absque titulo, nisi tempore immemorabili.

2. Secunda sententia docet, semper requiri quadraginta annos, etiam absque titulo. Ratio, quia contra Ecclesiam non præscribitur, nisi 40. annis; at hic præscribitur contra Ecclesiam, cuius interest non mutare patronos; sic Federicus, Decius, Corneus, Lambert. quos refert, ac sequitur Couarr. eo num. 8. Azbedo, & Perez supra.

3. Tertia sententia probabilior ait, præscribi decem annis inter presentes, & 20. inter absentes. (Molina addit hoc esse, quando adest titulus, quando verò ille deest, requiri 30. annos.) Probat, quia hoc non est in præiudicium Ecclesiæ, & sic non præscribitur contra illam, sed contra priuatum patronum; quia Ecclesiæ parum admodum interest hunc, vel illum habere patronum; & què potest, vt præscribens sit utilior, quam alius patronus; sicut e contrario. Item, quia sine iure expresso, aut vgenti ratione recedendum non est à tempore, quo priuatus de iure communi aduersus priuatum præscribere solet res immobiles. Sic Rochus, Ioan. Andr. & alij, quos refert Couarr. dicto num. 8. P. Molina supra.

4. Ad decretum Trident. sess. 25. cap. 9. respondet bene Azbedo supra intelligi quando præscribitur contra Ecclesiam liberam: vt patet ex textu, ibi, in seruitutem; quòd à multis imprudenter fit, redigantur. Vnde quando præscribitur contra Ecclesiam patronum habentem, ius commune in sua vi manet, & est locus vatiis Doctorum opinionibus.

5. Si autem Ecclesia libera sit, licet communis sententia ferè omnium sit, laicum non posse præscribere ius patronatus, vt refert Couarr. eodem §. 10. num. 2. vbi multos refert; & idem tenet Perez dict. l. 1. fol. 14. At ipse Couarr. dict. §. 10. num. 2. vers. hæc autem, cum alijs, quos ibi refert, dicit, fortè verius esse, posse præscribi; quod idem tenet Menochius dicto consil. 90. num. 52. & sicut in hoc casu, dicit Couarr. num. 3. esse communem sententiam, & tenet Perez ibi; & Molina dicto tract. 2. dist. 75. pag. 449. posse præscribi, quando scilicet non est omnino certum, Ecclesiam fuisse liberam: & qui præscribere debent ius patronatus, sunt parochiani ipsi; tunc enim propter probabilitatem, quæ est, ab eis fuisse constructam, & propter obsequium, & onera, quæ illius utilitatem quotidie præstare solent, potest ut præscribere tempore ordinatio 40. annorum absque titulo, ad huc solum

Th. Sanchez Consil. moral. Tom. I.

effectum, vt non possent ab eo expelli, dum non constaret, ad eos non pertinere.

Item licet, quando Ecclesia est collegiata, ReCTORIS, & Prælati electio non pertineat ad patronum, sed ad Capitulum, approbatio verò electi ad patronum, nec valet concludendo in contrarium, nisi patronus hoc tempore foundationis, vel dotationis reserualet, cap. sacrosanctas, & cap. Messana, de elect. At potest hoc præscribi; & sic, quando patroni à tempore immemorabili sunt in possessione eligendi, & nominandi Rectores Ecclesiarum collegialium, in hoc sensu censendi sunt præscripsisse ius illud, quòd non valeant eo spoliari, ac deieci, esto, nullum alium titulum probent, ac ostendant. Et in hoc sensu Reges Hispanie censendi sunt præscripsisse ius eligendi, ac nominandi Rectores, ac Prælatos in Ecclesiis collegiatis, & cathedralibus. Et in hoc sensu accipienda sunt cap. nobis, de iure patr. & cap. generalis, de elect. in 6. quæ huic fauent sententiæ. Et longè apertius (ait P. Molina) fauet Trident. sess. 25. c. 9. de reform. Sic tenet Couarr. eo num. 3. 4. 5. alios citans, P. Molina d. pag. 449.

D V B I V M LI.

An per decretum Trident. sess. 25. c. 9. de reform. auferatur priuilegium, quod habent aliqui domini temporales præstantes in suis oppidis, vt habet Dux Alba, & alij.

Quidam Theologi Salmantini, viri docti, de hac re consulti affirmant, auferri, nisi priuilegium sit ex eis, quæ ibi permittit Concilium, & videri non esse ex illis, quia tale priuilegium non habetur ratione dotationis, nec foundationis, nec titulo antiquæ, & legitime prescriptionis, sed ex moderna concessione Papæ. Addunt tamen prædicti Doctores nullum esse iniciendum scrupulum obtinenti beneficium ex hac presentatione, donec per iudicem declaratur, hoc ius presentandi esse iniustum, & cessasse: & ita mihi dicendum videtur.

D V B I V M LII.

An possint patroni ab Ecclesia patronata exigere aliquod seruitum, vel aliquid temporale, vt censum; vel aliquid grauamen inferre, & certos cereos à presbytero certa die habere, vel similia in iuris patronatus recognitionem.

Si prima conclusio. Patronus habet hoc emolumentum, quòd, si ad egletatem decenariæ est alendus de redditibus Ecclesiæ, vel capellaniæ ultra necessaria remanentibus, cap. nobis in fine, de iure patron. cap. quicumque el. 2. 16. quest. 7. Sic Spino speculo testament. glossa 4. num. 7. l. 2. tit. 15. partia 1. & ibi Gregor. Lopez. Syluest. verbo ius patronatus, quest. 3. Angel. & Tabien. ibi initio. Arnil. num. 5. Lambert. late de iure patron. lib. 3. quest. 3. per plures articulos, vbi tractat, an, quando collegium fundat, sint præstantia talia alimenta omnibus de collegio; & an toti familia patroni sint præstantia; & quando inæqualiter fundant, an debeant habere inæqualia alimenta. Et qualis debeat esse inopia, vide Gregorium Lopez ibi.

Secunda conclusio. Hoc ius alimentorum, quod

Bb 3 habet.